

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

3 באוגוסט 2010

ר"ע 455-09 שוורץ נ' הרשות המוסמכת-חוק נכי רדיפות הנאצים

בוועדת העררים לפי חוק נכי רדיפות הנאצים

לפני כב' השופט שלמה פרידלנדר – יו"ר

עו"ד יהודית ארבל – חברה

ד"ר נעמי אפטר – חברה

שוורץ

עוררת

נגד

הרשות המוסמכת

משיבה

ע"י עוה"ד שרת שוהם ועודד סמל

פסק דין

1. לפנינו ערר לפי חוק נכי רדיפות הנאצים ("החוק").
2. העוררת טוענת כי ניכוי גמלת הביטוח הלאומי "ברוטו", לרבות הרכיב המנוכה ממנה בגין מס-בריאות, מן היתגמול-לנצרך, שהיא מקבלת - אינו כדון, ויש בו מעין ניכוי כפול של מס-בריאות. לפיכך טוענת העוררת כי יש לנכות מן היתגמול-לנצרך רק את גמלת הביטוח הלאומי "נטו", קרי: את הסכום שהיא מקבלת בפועל, לאחר ניכוי מס-בריאות.
3. המשיבה טוענת כי יש ליישם את המובן החוקי הרגיל של המונח 'הכנסה', לעניין החובה החוקית לנכות מן היתגמול-לנצרך כל 'הכנסה', ולא לפצל את ההכנסה הנקובה בתלוש של העוררת לרכיב המנוכה בגין מס-בריאות ולסכום המתקבל "נטו", לאחר הניכוי.
4. הדין עם העוררת. לכל מונח חוקי יש ליתן את הפרשנות החולמת את תכליתו של ההסדר החקיקתי שבו הוא מופיע. לא מן הנמנע כי לאותו מונח מילולי יהיו מובנים משפטיים שונים בהקשרים משפטיים שונים, לפי התכלית הרלבנטית להסדר המשפטי הנדון.
5. בעניין ע"א 77/66 רוז'נסקי נ' הרשות המוסמכת, כפי שצוטט בהסכמה ב-רע"א 3101/00 בטיאשוילי נ' הרשות המוסמכת מיום 4.12.02, והובא בתגובת המשיבה מיום 14.6.10, אמר כלהלן (ההדגשה הוספה):
- "המושג 'הכנסה' בסעיף 4(ב) לחוק אינו מופיע במובן טכני כל-שהוא או כנתון בסד של סייגים. להיפך, הוא מובא באימרה המנוסחת בלשון כללית ביותר: 'הכנסה מכל מקור שהוא', ואין כל סיבה שלא לפרשה משוטה כמשמעה. הכוונה היא לכל מה שנופל בחלקו של הנכה מכל מקור שהוא ובכל צורה שהיא, במזומנים ובהנאה שוות מזומנים, שיש בו כדי להביא תועלת של ממש למחייתו ולקיומו. אך המדובר הוא בהכנסה ממש המושגת בפועל על-ידי, ולא בזכות להכנסה, אפילו מבוססת היא ביותר מבחינה משפטית אך אינה מושגת בפועל הלכה למעשה מסיבה שאינה תלויה בנכה. עוסקים אנו במקרה של קיום ומחיה, ואלה אינם מושפעים על-ידי זכות להכנסה אלא על-ידי הכנסה ממשית ביד".

1 מתוך 2

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

3 באוגוסט 2010

ו"ע 455-09 שוורץ נ' הרשות המוסמכת- חוק נכי רדיפות הנאצים

6. אכן, התכלית החקיקתית של הוראת הניכוי הייתה לאזן בין הצרכים לבין האפשרויות, בוויקה לצרכים של נוקקים שונים ולסדרי עדיפויות סוציאליים. האינטרס הציבורי לסייע, באמצעות תגמול מיוחד לנצרך, למי שמקבל יותר מן הביטוח הלאומי נחות מן האינטרס הציבורי לסייע למי שמקבל פחות. לפיכך נקבע בפסקי הדין הנוכחים כי המבחן להיכללותן של 'הכנסות' בהוראת הניכוי הוא מבחן רחב. אולם, מאותו טעם, נקבע כי רק הכנסה בפועל, כזו ש"ניתן ללכת איתה למכולת", תיחשב להכנסה בת-ניכוי; להבדיל מזכות לקבל הכנסה שאינה ממומשת, הכנסות רעיוניות וכדומה.
7. אין צריך לומר שבהקשרים משפטיים אחרים, כגון בדיני המס, נודעות למונח 'הכנסה' משמעויות אחרות. לעתים מדובר בהכנסה בפועל. לעתים מדובר גם בהשתכללות של זכות לקבלת הכנסה. לעתים מדובר אפילו ב'הכנסה רעיונית' או ב'הוצאה עודפת'. אולם דבר זה אינו מעלה ואינו מוריד בענייננו, שתכליתו שונה. בית המשפט העליון, בפרשות הנוכחות, התמקד בהגשמה של התכלית החקיקתית של חוק נכי רדיפות הנאצים; ולא תר אחר פרשנות הרמוניסטית של המונח 'הכנסה'; ה"מיישרת-קו" עם הפרשנות הרווחת בדיני המס.
8. יש ממש בטענת העוררת כי ניכוי גמלת הביטוח הלאומי "ברוטו", לרבות מס-תבריות יהיה שקול, במערכת ההתחשבות שבין העוררת למדינה ורשויותיה, לגריעה כפולה של סכום מס-תבריות. פעם באמצעות ניכוי מגמלת הביטוח הלאומי, הגורר הקטנה של סכום הגמלה "נטו", ופעם נוספת באמצעות גריעת סכומו, יחד עם סכום הגמלה, מן התגמול-לנצרך.
9. "מאן דיהיב מתנה – בעין יפה יהיב (מי שנותן במתנה – בעין יפה נותן) [בבלי בבא-בתרא סה, א]. יש לייחס למחוקק הסוציאלי כוונה לסייע, באמצעות התגמול-לנצרך והתגמול-לנצולי-שואה נוקקים ונצרכים. מצב שבו יד שמאל חוזרת ונוטלת את מה שיד ימין מעניקה – כאשר הסכום המנוכה אינו בגדר תשלום הניתן לעורר, אלא בגדר תשלום-חובה הנלקח לאוצר – אינו מתיישב עם התכלית הסוציאלית ועם התזקה התלמודית האמורות.
10. העולה מן המקובץ כי יש לנכות מ'תגמול-לנצרך' 'הכנסה מכל מקור שהוא', ובלבד שתהא זו 'הכנסה ממשית ביד'; קרי: הכנסה "נטו", למעט תשלומי-חובה, אשר רשויות השלטון מקוזות מקצבאות סוציאליות המוענקות לאזרח בטרם באו לידי.
11. הערר מתקבל.

ניתן היום, כ"ג אב תש"ע, 03 אוגוסט 2010, בהעדר הצדדים.

השופט שלמה פרידלנדר – יו"ר
עו"ד יהודית ארבל – חברה
ד"ר נעמי אפטר – חברה

שלמה פרידלנדר, שופט